

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ex Recogniti||one Des. Eras-||mi Roterodami.||

Erasmus, Desiderius

Basileae, 1518

VD16 E 3644

Aelii Spartiai Didivs Ivlianvs. Ad Diocletianvm Avgvstvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14277

litatem & ludibria. Habuit inter alium luxuriæ apparatus calicem Crystallinū nomine Volucem, ex eius equi nomine quem dilexit, humanæ potionis modum supergressum. Vixit annis quadragintaduobus. Imperauit cum fratre annis undecim. Illatumq; eius corpus est Hadriani sepulchro: in quo & Caesar pater eius naturalis sepultus est. Nota est fabula, quā Marci non capit uita: quod partem uulua ueneno illitam, cum eam execuisset, cultro una parte ueneno Marcus Vero porrexit: sed hoc nefas est de Marco putari, quæuis Veri & cogitata & facta mereatur: quod nos nō in medio relinquimus, sed totam purgatam confutataq; respuimus. Cum adhuc post Marcū, præter uestram clemētiam Diocletiane Auguste, imperatorē talē nec adulatio uideat potuisse cōingere.

Vestrā, cum
uni scribat.

AELII SPARTIANI

DIDIUS IULIANVS

AD DIOCLETIANVM
AVGVSTVM.

DIDIO IULIANO, qui post Pertinacē imperium adeptus est: proauus fuit Salbius Iulianus, bis cōsul, præfectus urbi, & iuriscōsultus: quod magis eum nobilem fecit. Mater Clara Aemilia. Pater Petronius Didius Seuerus. Fratres Didius Proculus, & Numerius Albinus. Auunculus Saluius Iulianus. Auus paternus, Insubris Mediolanensis. Maternus ex Adrumentina colonia. Educatus est apud Domitiam Lucillam, matrē Marci imperatoris. Inter uiginti uiros electus est suffragio matris Marci. Quæstor ante annū quā legitima ætas sinebat, designatus est. Aedilitatem suffragio Marci cōsecutus est. Prætor eiusdē suffragio fuit. Post præturam legioni præfuit. In Germania uicesimæ secundæ primigeniæ, inde bellicam sancte ac diu rexit. Ibi Cauchis Germaniæ populis qui Albim fluuiū accolebant erūpentibus, restitit tumultuarijs auxilijs prouincialium, ob quæ consulatum meruit testimonio imperatoris. Catos etiā debellauit. Inde Dalmatiam regendam accepit, eamq; à cōfinibus hostibus uindicauit. Post Germaniā inferiorem rexit. Post hoc culpam alimentorū in Italia meruit. Tunc factus est reus per quendam Seuerum clarissimū militem cōiurationis cum Saliuo cōtra Commodū: sed à Cōmodo, quia multos iam Senatores occiderat, & quidē nobiles ac potentes in causis maiestatis: ne tristius grauaretur, Didius liberatus est, accusatore damnato. Absolutus, iterū ad regendam prouinciam missus est. Bithyniā deinde rexit: sed nō ea fama, qua cæteras. Fuit cōsul cum Pertinace, & in procōsulatu Africæ eidem successit, & semper ab eo collega est & successor appellatus: maxime eo die, cum filiā suam Iulianus despondens affini suo, ad Pertinacē uenisset, idq; intimasset, dixitq; debita reuerentia, quia collega

Pro culpā, cu-
ram opinor
legendum.

collega & successor meus est, Statim em̄ mors Pertinacis secuta est. Quo interfecto, cum Consul Pitianus imperator in castris appellari uellet, & Iulianus cū genero ad Senatum uenisset, quē indictum acceperat: cumq; clausas ualuas inuenisset, atq; illic duos Tribunos repperisset P. Florianū, & Vectium Aprum: ceperūt cohortari Tribuni, ut locum arriperet: quibus diceret iam alium imperatorem appellatum, retinentes eum ad Pratoria castra duxerunt. Sed postea quā in castra uentū est, Consule Pitiano praefecto urbi, socero Pertinacis concionante, sibiq; imperiū uindicante, Iulianū e muro ingentia pollicente nullus admitteret, primū Iulianus monuit Pratorianos, ne eum facerent imperatorē, qui Pertinacem uindicaret, Deinde scripsit in tabulis, se Commodi memoriā restitutum: atq; ita & admissus est, & imperator appellatus, rogantibus Pratorianis, ne Sulpitiano aliquid noceret, quod imperator esse uoluisset. Tunc Iulianus Flauīū Generialem, & Tullium Crispinū suffragio Pratorianorū, praefecit: stipatusq; est caterua imperatoria per Maurentiū, qui & ante se Sulpitiano cōiunxerat. Sanē cum uicena quina milia militibus promississet, tricena dedit. Inde habita concione militari uespera, in Senatū uenit, totūq; se Senatui permisit: factūq; Senatusconsulto imperator est appellatus, & Tribunitiam potestatem, ius Proconsulare in Patricias familias relatus, emeruit. Vxor etiam Mallia Scantilla, & filia eius Didia Clara, Augustae sunt appellatae. Inde se ad palatium recepit, uxore ac filia illuc uocatis, trepidis & inuitis eō transeuntibus, quasi iam imminēs exitiū praefagirent. Praefectum urbi Cornelium Repentinū, generum suū fecit in locū Sulpitiani. Erat interea in odio populi Didius Iulianus, ob hoc, quod creditum fuerat emendationē temporū Commodi Pertinacis autoritate reparandā: habebaturq; ita, quasi Iuliani consilio esset Pertinax interemptus. Etiā hi primū qui Iulianū odisse ceperant, disseminarūt, prima statim die Pertinacis cena despecta, luxuriosum parasse conuiuū, ostreis & altilibus, & piscibus adornatū, quod falsum fuisse constat. Nam Iulianus tantae parsimoniae fuisse perhibetur: ut per tridū porcellū, per tridū leporē diuide ret, si quis ei forte misisset. Saepē aut nulla existente religione, holeribus, leguminibusq; cōtentus, sine carne coenauerit. Deinde neq; coenauit prius, q̄ sepultus esset Pertinax: & tristissimus, cibum ob eius necē sumpsit, & primā noctem uigilijs cōtinuauit, de tanta necessitate sollicitus. Vbi uero primū illuxit, Senatū & equestrem ordinē in palatiū uenientē admisit, atq; unūquenq; ut erat atas, uel patrē, uel filium, uel parentē affatus blandissime est. Sed populus in rostris atq; ante curiā ingentibus eum cōiicijs lacebatur, sperans deponi ab eo posse imperium, quod milites dederant. Lapidationē quoq; fecere, descendentem cum militibus & Senatu in curiā, diras imprecati sunt: rem diuinā facienti ne litaret, optarunt. Lapidēs etiā in eum iecerunt, cum Iulianus manu eos semper placare cuperet: ingressus autem curiam, placide & prudenter uerba fecit. Egit gratias quod esset adscitus, quod & uxor & filia eius augustorū nomen acceperunt. Patris patriae quoq; nomen recepit. Argenteam statuā respuit: & Senatu in Capitolium pergēti populus obstitit: sed ferro & uulneribus, & pollicitationibus au-

Eum, pro se.

Nota luxū esse in piscibus.

Caro & piscium est.

Numerus
in digitis.

reorum quos digitis ostendebat ipse Iulianus, ut fidem faceret, summotus atque depulsus est: inde ad Circense spectaculum itum est. Sed occupatis indifferenter omnium subsellijs, populus geminavit conuiuia in Iulianum. Poscennium Nigrum, qui iam imperare dicebatur, ad urbis praesidium uocauit. Haec omnia Iulianus placide tulit, totumque imperij sui tempore mitissimus fuit. Populus autem in milites uehementissime inuehebatur, qui ob pecuniam Pertinacem occidissent. Multa igitur quae Commodus statuerat, Pertinax tulerat, ad conciliandum fauorem populi restituit. De ipso Pertinace neque male, neque bene quicquam egit. Quod grauissimum plurimis uisum est. Constitit propter metum militum, de honore Pertinacis tacitum esse. Et Iulianus quidem neque Britannicos exercitus, neque Illyricos timebat. Nigrum uero misso Primipilario occidi praeeperat, times praecipue Syriaeos exercitus. Ergo Poscennius Niger in Illyrico, Septimius Seuerus in Syria cum exercitibus quibus praesidebant, a Iuliano desciuere. Sed cum ei nunciatum esset Seuerum desciuisse, quem suspectum non habuerat, perturbatus, ad Senatum uenit: impetrauitque, ut hostis Seuerus renunciaretur, militibus etiam qui Seuerum secuti fuerant, dies praestitutus: ultra quem si cum Seuero fuissent, hostium numero haberentur. Missi sunt praeterea legati a Senatu consulares ad milites, qui suaderent ut Seuerus repudiaretur: & is esset imperator, quem Senatus elegerat. Inter ceteros legatus est Vespronius Candidus uetus consularis, olim militibus inuisus, ob durum & sordidum imperium. Missus est successor Seuero, Valerius Catulinus, quasi posset ei succedi, qui militem iam sibi tenebat. Missus praeterea Aquilius Centurio, notus caedibus Senatorijs, qui Seuerum occideret. Ipse autem Iulianus Praetorianos in campum deduci iubet, muniri turres: sed milites desides & urbana luxuria dissolutos, inuitissimos ad exercitum militare produxit, ita, ut uicarios operis, quod unicuique praescribebatur, mercede conducere. Et Seuerus quidem ad urbem infesto agmine ueniebat. Sed Didius Iulianus nihil cum exercitu Praetoriano proficiebat: quem quotidie populus & magis oderat & ridebat. Et Iulianus sperans Latum fauorem Seueri, cum per eum Commodi manus euasisset, ingratus tanto beneficio, iussit eum occidi. Iussit etiam Marci manum interfici. Sed dum haec egit Iulianus, Seuerus classem Rauennatensem occupat: legati Senatus qui Iuliano promiserant operam suam, ad Seuerum transferunt. Tullius Crispinus Praefectus Praetorio contra Seuerum missus, ut classem produceret, repulsus Romam rediit. Haec cum Iulianus uideret, Senatum rogauit, ut uirgines Vestales, & ceteri sacerdotes cum Senatu obuiam exercitui Seueri prodirent: & praetentis infulis rogarent, inanem contra Barbaros milites parans. Haec tamen agenti Iuliano, Faustius Quintillus consularis augur contradixit: asserens non debere imperare eum, qui armis aduersario non posset resistere: cui multi Senatores consenserunt. Quare iratus Didius, milites ex castris petiit, qui Senatum ad obsequium congerent, aut obtruncarent. Sed id consilium displicuit, neque enim decebat, ut cum Senatus hostem Seuerum Iuliani causa iudicasset, eundem Iulianum pateretur infestum. Quare meliore consilio ad Senatum uenit: petiitque, ut fieret Senatusconsultum de participatione imperij. Quod statim factum est. Tunc omen quod sibi Iulianus

Iulianus cum imperiū acciperet fecerat, omnibus uenit in mentem. Nam cum Consul designatus de eo sententiā dicens, ita pronunciaſſet, Didium Iulianum imperatorē appellandum eſſe cenſeo, Iulianus ſuggeſſit, adde & Seuerū, quod cognomentū aui & proaui ſibi Iulianus adſciuerat. Sunt tamen qui dicant, nul lum fuiſſe Iuliani conſilium de obruncando Senatu, cū tanta in eum Senatus cōtuliffet. Poſt Senatusconſultum ſtatim Didius Iulianus unum ex Præfectis Tullium Criſpinū miſit. Ipſe autem tertium fecit Præfectum Veturiū Macri num, ad quē Seuerus literas miſerat, ut eſſet Præfectus. Sed pacem ſimulatam eſſe, tantamq; cædem Seueri Tullio Criſpino Prefec. præ. & populus locutus eſt, & Seuerus ſuſpicatus. Deniq; hoſtem ſe Iuliano Seuerus maluit, q̄ principem conſenſu militum. Seuerus autem ſtatim & ad plurimos Romā ſcripſit, & occulte miſit edicta quæ propoſita ſunt. Fuit præterea in Iuliano hæc amētia, ut per Magos pleraq; faceret, quibus putaret uel odium populi delentiri, uel mi litum arma compeſci. Nam & quafdam non cōuenientes Romanis ſacris ho ſtias immolauerunt, & carmina profana incantauerunt, & ea quæ ad ſpeculum dicunt fieri, in quo pueri præligatis oculis incantando uertice reſpicere dicun tur, Iulianus fecit. Tuncq; puer uidiſſe dicitur, & aduentum Seueri & Iuliani deceſſionem. Et Criſpinus quidem cum occuriſſet præcurſoribus Seueri, Iulio Lacio autore à Seuero interemptus eſt. Deiecta ſunt etiam è Senatu. Iulianus conuocato Senatu, quaſiſq; ſentētijs, quid facto opus eſſet, certi nihil compe rit à Senatu: ſed poſtea ſponte ſua gladiatores Capuæ iuſſit armari, per Lol lianum Titianū, & Claudium Pompeianū, & Arratinenſem ad participatum ^{Participatus} euocauit: quod & gener imperatoris fuiſſet, & diu militibus præuiſſet. Sed hoc ille recuſauit, ſenem ſe & debilem luminibus reſpondēs. Tranſierant & ex Um bria milites ad Seuerū: & præmiſerat quidē literas Seuerus, quibus iubebat in terfectores Pertinacis ſeruari. Breui autem deſertus eſt ab omnibus Iulianus, & remanſit in palatio cum uno de præfectis ſuis Geniali & genero Repētino. Actum eſt deniq; ut Iuliano Senatus autoritate abrogaretur imperiū, & abro gatum eſt: appellatusq; ſtatim Seuerus imperator: cum fingeretur quod uene no ſe abſumpſiſſet Iulianus: miſſi tamen à Senatu, quorū cura per militem gre garium in palatio idem Iulianus occiſus eſt: fidem Cæſaris implorans, hoc eſt Seueri. Filiam ſuam potitus imperio, dato patrimonio emācipauerat: quod ei cum Auguſtæ nomine ſtatim ſublato eſt. Corpus eius à Seuero uxori Man liæ Scantillæ ac filia ad ſepulchrū eſt redditum, & in proaui monumēto tranſla tum, miliario quinto, uia Lauicana. Obiecta ſanè ſunt Iuliano hæc, quod gulo ſus fuiſſet, quod aleator, quod armis gladiatorijs exercitus eſſet, eaq; omnia ſe nex fecerit, cum antea nunq; adoleſcens his eſſet uitijs infamatus. Obiecta eſt etiam ſuperbia, cum ille etiam in imperio fuiſſet humillimus. Fuit autem cōtra humaniſſimus ad conuiuia, benigniſſimus ad ſubſcriptiones, moderatiſſimus ad libertatē. Vixit annis quinquagintaſex, menſibus quatuor. Imperauit men ſibus duobus, diebus quinq;. Reprehenum in eo præcipue, quod eos quos re gere autoritate ſua debuerat, regendæ Reip. præſules ipſe feciſſet.